

ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ, ВИХОВАННЯ Й ОСВІТИ

К.В. КУХТІНА, магістр, викладач

*Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова*

В наш час політичні й соціально-економічні інститути Української держави стоять на межі вибору й філософського переосмислення демократизації національної соціалізації, виховання й освіти громади й студентства, формування нового покоління фахівців третього тисячоліття. Філософія весь час прагнула не тільки осмислити існування системи національної соціалізації, виховання й освіти, але й сформулювати нові цінності і педагогічно відчутні межі між національною соціалізацією, вихованням і освітою у вищій школі. Нова історична ноосферна генодігма демократизації соціальної, виховної й освітянської теорії і практики набуває нових форм стосунків у сферах національної соціалізації, виховної, освітянської і навчальної діяльності, придбала риси ринкової, нового соціально-ноосферного змісту та інноваційної ноосферної освітньо-виховної коеволюції.

На початку ХХІ ст. дискусії філософії навколо сучасної еволюції національної соціалізації, виховання і освіти обумовлені потребою аналізу тих суперечностей, які з'явилися разом із змінами політичної і соціально-економічної дійсності у всіх сферах життєдіяльності та визначаються трьома характерними спадковими аспектами для нової України:

- 1). втрата членів суспільства контролю над соціальними процесами;
- 2). незахищеність перед змінами і перед ситуацією невизначеності, в якій ми вимушені жити;
- 3). нездатність членів суспільства в ситуації невизначеності планувати і досягати довгострокових цілей.

Сфера вищої освіти, як єдність філософії вищої освіти та її соціального інституту, чутливо реагує на ці зміни і не залишається осторонь в питаннях докорінного перегляду пріоритетів в вихованні, навчанні і освіті студентської молоді. Н.Г. Кулікова відзначає, що сучасна західна модель еволюції вищої освіти в рамках Болонської декларації націлює на вузьку спеціалізацію з використанням інформаційно-тестових (лівопівкульних) педагогічних методик, які притаманні системам підготовки мобільної робочої сили, на відміну від біоенергоінформаційних (правопівкульних) ноосферних педагогічних методик акад Н.В. Маслової.

Як підкреслює Н.Г. Кулікова, болонська філософія вищої освіти базується на положеннях про «безпрецедентну безперспективність на початку життєвої дороги Людини, брак інстинктивної регуляції, тривалий первинний адаптаційний період, психічне (раціональне, енергоінформаційне, польове) безсилля особистості в організації самостійного пізнання Світу і саморозвитку, де культура і соціум грають роль захисту «біоенергоінформаційного» життя, особистісної і видової своєрідності. Домінанта соціальної стійкості у результаті обмежує простір особистості і стримує темпи її саморозвитку».

Наведені аспекти й чинники філософії вищої освіти негативно діють на еволюцію національної соціалізації, виховання і освіти.

На наш погляд, для їх якісного перетворення необхідна ноосферна еволюція трьох головних функцій-чинників філософії демократизації національної соціалізації, виховання і освіти:

1). світоглядної функції-чинника, яка визначає генодігмальні вихідні контури педагогічних уявлень про буття Людини в Світі, цінності, цілі, об'єктивні вимоги і провідні засоби формування ноосферної самосвідомості, навчальної, виховної і професійної діяльності;

2). інтегруючу функцію-чинник цілісного образу суб'єкта еволюції пізнання, навчання, виховання, освіти, самовиховання тощо і формування проектно-конструктивної функції філософії вищої освіти;

3). інтегруючу функцію ноосферної філософії вищої освіти - системну повноту, змістовну цілісність, безпеку й ефективність – біоенергоінформаційних, біоадекватних (двопівкульних) ноосферних педагогічних методик і впровадження педагогічних «реал-технологій».

Ноосферна філософія виховання і освіти акцентує й інтегрує проблемне завдання реалізації студентством чотирьох різномасштабних програм: індивідуальної, соціальної, Планетарної і Вселенської. Кожна особистість є невіддільною часткою еволюції Космосу, потужним чинником еволюції Природи і Землі, який діє свідомо.

Наведені аспекти філософії демократизації національного виховання не заперечують соціальним запитам суспільства і тим самим створюють природний механізм стійкого розвитку системи виховання і освіти відповідно до головної місії Доктрини розвитку вищої освіти України в XXI ст.

Система вищої освіти є одним із головних соціальних і моральних бастионів будь-якої країни, здатним консолідувати націю, найважливішим інструментом успішного здійснення соціально-економічних реформ.